

Box 1: winst uit onderneming

Oefenopgaven

-
- Opgave 5.1**
- Joris is ondernemer. Hij exploiteert een onderneming en wordt rechtstreeks verbonden voor verbintenissen betreffende de onderneming (art. 3.4 Wet IB).
 - De echtgenote van Joris is geen ondernemer. Zij wordt niet rechtstreeks verbonden voor verbintenissen. De verbondenheid die voortvloeit uit de huwelijksgoederengemeenschap is onvoldoende.
 - Een commanditaire vennoot is beperkt aansprakelijk voor de schulden, hij is geen ondernemer. Wel geniet de commanditair vennoot winst uit onderneming als medegerechtigde (art. 3.3 lid 1 Wet IB).
 - Bij een man-vrouwfirma zijn zowel de man als de vrouw ondernemer.
 - Kees is geen ondernemer. Hij heeft een vordering in box 3 op zijn broer. Zijn broer is wel ondernemer.

-
- Opgave 5.2**
- Ja, André voldoet aan de voorwaarden genoemd in art. 3.4 Wet IB.
 - Ja, Bea voldoet ook aan de voorwaarden.
 - Ja, op jaarbasis werkt hij meer dan 1.225 uren in de onderneming (art. 3.6 Wet IB).
 - Nee, er is sprake van een ongebruikelijk samenwerkingsverband tussen verbonden personen. Bea verricht uitsluitend ondersteunende werkzaamheden (administratie bijhouden en telefoon opnemen). Deze uren tellen niet mee voor het urencriterium (art. 3.6 lid 2 letter a Wet IB).

-
- Opgave 5.3**
- Nee. Er is in deze situatie voor Sjoerd geen sprake van een bron van inkomen. Wil er sprake zijn van een bron van inkomen, dan moet aan drie vereisten zijn voldaan:
 - Deelname aan het economisch verkeer. Bij louter eigen gebruik of gebruik binnen de familiesfeer is er geen sprake van deelname aan het economisch verkeer. Enkel voor de opbrengst van de bloemkolen en de aardbeien is dit het geval. Dit is echter minimaal.
 - Oogmerk om winst te behalen. Dit element ontbreekt. Sjoerds bedoeling is om voor hemzelf en zijn familie en vrienden groenten en fruit te kweken.

3. Er moet een voordeel verwacht worden. Door Sjoerds manier van exploiteren valt er geen winst te verwachten. Incidenteel zijn er opbrengsten, maar dit is bijkomstig.
- b. Ja, door de wijziging van de exploitatie is hij vanaf maart 2022 wel ondernemer. Hij voldoet nu wel aan de onder a genoemde criteria.
- c. Ja, het verlies is aftrekbaar, want hij is voor de Wet IB ondernemer

Opgave 5.4 Ondernemers hebben recht op de MKB-winstvrijstelling en stakingsaftrek. Daarnaast hebben zij, mits ze aan het urencriterium voldoen:

- recht op de ondernemersaftrek zoals de zelfstandigen-, starters- en meewerkaftrek (art. 3.74 Wet IB);
- de mogelijkheid om een fiscale oudedagsreserve te vormen (art. 3.67 Wet IB).

Opgave 5.5 a. Ja, dit zijn kosten die in een causaal verband staan met de ondernemingsuitoefening.

- b. Nee, dit is privé. De diefstal van het horloge vindt weliswaar plaats tijdens de ondernemingsuitoefening, maar deze schade staat in een te ver verwijderd verband met de ondernemingsuitoefening.

Opgave 5.6 Op grond van het goed koopmansgebruik kan Van Ommeren kiezen wanneer hij de winst aangeeft. Hij mag dit doen op het moment dat de overeenkomst gesloten is (dus op 20 december 2022), maar hij moet dit uiterlijk doen op het moment van de levering (3 januari 2023). Het moment waarop de koopsom ontvangen wordt of een eventuele factuur uitgeschreven wordt, is niet van belang.

Opgave 5.7 a. Het winkelgedeelte is verplicht ondernemingsvermogen. Met betrekking tot het woongedeelte geldt het volgende:

- als het woongedeelte uitsluitend voorziet in de woonbehoefte van de ondernemer zelf en niet op enigerlei wijze dienstbaar is aan de onderneming, is sprake van verplicht privévermogen;
- in alle andere gevallen is sprake van keuzevermogen.

Het hangt dus van de omstandigheden af of Henk de bovenwoning op zijn balans op mag nemen.

- b. Nee. Het winkelgedeelte moet hij verplicht op zijn balans opnemen, omdat het een bouwkundig splitsbaar pand betreft. Het woongedeelte mag hij privé houden.
- c. Ja, zie het antwoord hiervoor onder punt b. In de situatie dat Henk in de bovenwoning woont en het woongedeelte geen enkele functie binnen de onderneming vervult, is hij zelfs verplicht om de bovenwoning tot zijn privévermogen te rekenen.
- d. Ja, omdat er geen afzonderlijke ingang is, is het volledige pand keuzevermogen. Hij mag het volledige pand als ondernemingsvermogen etiketteren.

- e. Ja, zie antwoord d hiervoor: het volledige pand behoort tot het keuzevermogen. Hij mag het volledige pand tot zijn privévermogen rekenen.
- f. Ja. Bij een niet gesplitst pand, dat wil zeggen dat er geen afzonderlijke ingang is, mag men voor de etikettering het pand splitsen overeenkomstig het gebruik.

Opgave 5.8 Omdat het pand volledig ondernemingsvermogen is, zijn de totale onderhoudskosten van € 40.000 aftrekbaar van de winst. Ugur moet het eigenwoningforfait voor ondernemingswoningen bij zijn winst tellen, dit is € 125.000 (de helft van de WOZ-waarde) $\times 1,35\% = € 1.687$ (art. 3.19 Wet IB).

Opgave 5.9 De zakelijke kosten zijn € 4.000, dit bedrag is aftrekbaar. Het overige deel zijn privé-uitgaven, deze zijn niet aftrekbaar.

Opgave 5.10 Ja. Voor een personenauto die zowel zakelijk als privé wordt gebruikt geldt het volgende:

- bij een privégebruik van niet meer dan 500 kilometer per jaar: verplicht ondernemingsvermogen;
- bij een privégebruik van meer dan 500 kilometer per jaar: keuzevermogen.

Opgave 5.11 De vervangende inkoopwaarde is lager dan de historische kostprijs. Dit heeft tot gevolg dat gewaardeerd mag worden tegen de lagere marktwaarde (voorzichtigheidsbeginsel): $100 \times € 36 = € 3.600$. De verkoopprijs (€ 44) ligt boven de historische inkoopwaarde (€ 40), maar dat is voor de waardering niet van belang.

Opgave 5.12

- a. De uitgedeelde petjes met logo zijn reclamekosten, de uitgaven van € 2.000 zijn geheel aftrekbaar.
- b. Na een afprijzing tot € 45 verkoopwaarde is de verkoopprijs nog hoger dan de inkoopprijs, om deze reden mag geen afwaardering plaatsvinden. De jacks moeten worden gewaardeerd op € 40 per stuk.

Opgave 5.13

- a. Art. 3.30a Wet IB.
- b. 50% van € 300.000 = € 150.000 (art. 3.30a lid 3 letter b Wet IB).
- c. € 190.000 (art. 3.30a lid 3 letter a Wet IB).
- d. $€ 280.000 - € 40.000 = € 240.000 \times 2,5\% = € 6.000$. De boekwaarde van het pand is nog hoger dan de bodemwaarde. Om deze reden mag Rinus op dit pand afschrijven.
- e. De afschrijving is nihil, omdat de boekwaarde lager is dan de bodemwaarde.

Opgave 5.14

- Boekwaarde grond	€ 10.000
- Sloopkosten	- 20.000
- Kosten architect en vergunningen	- 10.000
- Kosten aannemer	- 140.000
- Vergoeding broers	- 2.000
	<u>€ 182.000</u>

De meerwaarde van de grond hoeft niet te worden geactiveerd. Voor de diensten van de broers wordt uitgegaan van het bedrag dat Van der Molen feitelijk aan hen heeft betaald. De meerwaarde van de prestaties wordt niet geactiveerd.

Opgave 5.15

Ja, omdat er een reële kans bestaat dat in de toekomst kosten moeten worden gemaakt die hun oorsprong vinden in feiten en omstandigheden die zich in een periode voorafgaand aan de balansdatum hebben voorgedaan. De garantiegevallen komen regelmatig voor en de omvang van de voorziening is gebaseerd op recente ervaringscijfers. De voorziening is toegestaan.

Opgave 5.16

a. 30 woningen:

Er is sprake van deelopleveringen. Van de 30 woningen zijn er 16 opgeleverd. Met de overhandiging van de sleutels is fiscaal het opleveringsmoment aangebroken. De winst op de 16 woningen moet volledig worden genomen. De overige 14 zijn onderhanden en worden gewaardeerd volgens de regels van art. 3.29b Wet IB, een deel van de winst die is toe te rekenen aan het onderhanden werk moet dus worden opgenomen in de winst.

b. De renovatie van de plaatselijke kerk:

Het voorzichtigheidsprincipe verplicht om op balansdatum rekening te houden met verliezen. Dit betreft zowel de gerealiseerde als de te verwachten verliezen op een aangenomen project. Het totale project gaat, op basis van de beschikbare cijfers, een verlies opleveren van € 100.000. Het onderhanden werk moet worden gewaardeerd op € 150.000, zijnde 50% van de aanneemsom. De aannemer mag op zijn balans op grond van het voorzichtigheidsbeginsel van het goed koopmansgebruik een voorziening van € 100.000 opnemen in verband met het te verwachten verlies.

Opgave 5.17

a. Er is sprake van een gesplitst pand. De winkel is verplicht ondernemingsvermogen. Met betrekking tot het woongedeelte geldt het volgende:

- als het woongedeelte uitsluitend voorziet in de woonbehoefte van de ondernemer zelf en niet of slechts in geringe mate dienstbaar is aan de onderneming, is sprake van verplicht privévermogen;
- in alle andere gevallen is sprake van keuzevermogen.

b.	De waarde ten tijde van koop	€ 150.000
	Bij: verbouwingskosten	– 40.000
		€ 190.000
	Af: restwaarde (1/3 van € 60.000)	– 20.000
		<u>€ 170.000</u>
	Afschrijving $8/12 \times 3\% \times € 170.000 = € 3.400$	
	Boekwaarde per 31 december: € 190.000 –/– € 3.400 = € 186.600	

- c. Ja, omdat Felix starter is mag hij fiscaal willekeurig afschrijven op het pand.
Art. 7 lid 1 Uitv.reg. WA.
- d. Het bedrag aan investeringsaftrek waar Felix recht op heeft:

Koopprijs winkelgedeelte	€ 150.000
Bij: verbouwingskosten	– 40.000
	€ 190.000
Af: evenredig deel grond	– 20.000
Investeringsaftrek over	<u>€ 170.000</u>
De berekening van de investeringsaftrek (art. 3.41 Wet IB) is als volgt: € 16.784 minus € 4.460 (7,56% van € 59.002) = € 12.324.	

-
- Opgave 5.18**
- a. € 16.000 –/– € 6.600 (22% van € 30.000) = € 9.400 (art. 3.20 Wet IB). Bij een volledig elektrische auto is de bijtelling 16% van de catalogusprijs tot en met € 35.000. Voor het deel van de catalogusprijs boven € 35.000 is de bijtelling 22% (art. 3.20 lid 2 Wet IB).
- b. $17.000 \times € 0,19 = € 3.230$ (art. 3.17 lid 1 letter b Wet IB).

-
- Opgave 5.19**
- a. Art. 3.20 Wet IB is van toepassing. Het woon-werkverkeer zijn op grond van art. 3.20 lid 3 Wet IB zakelijke ritten. Het totale privégebruik in de zin van art. 3.20 lid 3 Wet IB is 200 km, dus niet meer dan 500 km op jaarbasis. Er vindt geen bijtelling plaats over 2022.
- b. $22\% \text{ van } € 25.000 = € 5.500$. Bij een volledig elektrische auto is de bijtelling 16% van de catalogusprijs tot en met € 35.000. Voor het deel van de catalogusprijs boven € 35.000 is de bijtelling 22% (art. 3.20 lid 2 Wet IB).

- Opgave 5.20**
- a. Als het pand niet splitsbaar is, dat wil zeggen dat er geen aparte ingang voor het winkel- en woongedeelte is, behoort het volledige pand tot het keuzevermogen. Als het een wel splitsbaar pand betreft, behoort het winkelgedeelte tot het verplichte ondernemingsvermogen. Met betrekking tot het woongedeelte bij een splitsbaar pand geldt het volgende:
- als het woongedeelte uitsluitend voorziet in de woonbehoefte van de ondernemer zelf en niet of slechts in geringe mate dienstbaar is aan de onderneming, is sprake van verplicht privévermogen;
 - in alle andere gevallen is sprake van keuzevermogen.
- b. Bijtelling privégebruik: $1,35\%$ van $\text{€ } 123.000 = \text{€ } 1.660$; art. 3.19 Wet IB.

- Opgave 5.21**
- a. Art. 3.19 Wet IB.
- b. $\text{€ } 140.000 \times 1,35\% = \text{€ } 1.890$.
- c. Het volledige bedrag van de onderhoudskosten, $\text{€ } 36.000$, is aftrekbaar van de winst in het jaar 2022, omdat het gehele pand ondernemingsvermogen is.
- d. Alle verbeteringskosten, $\text{€ } 50.000$, moeten geactiveerd worden op de balans omdat het gehele pand ondernemingsvermogen is.
- e. De afschrijvingskosten die ten laste van de winst komen zijn: $(\text{€ } 50.000 : 40) \times 6/12 = \text{€ } 625$.
- f. Nee. De onttrekking van de fiets is niet aan te merken als een uitgave voor reclamekosten. De onttrekking gebeurt om Sonja dagelijks van haar woning naar haar werk te laten fietsen, dit is een privémotief. Dat er een sticker op het achterspatbord zit, doet hier niet aan af.
- g. De onttrekking moet worden gesteld op de inkoopprijs, dit is $\text{€ } 1.200$.
- h. Ferry heeft recht op:
- zelfstandigenaftrek (art. 3.76 Wet IB);
 - meewerkaftrek (art. 3.78 Wet IB);
 - MKB-winstvrijstelling (art. 3.79a Wet IB).

i. Winst		€ 64.000
Af: zelfstandigenaftrek	€ 6.310	
Meewerkaftrek 1,25% van € 64.000 =	- 800	
		<u>- 7.110</u>
		€ 56.890
Af: MKB-winstvrijstelling 14% =		<u>- 7.965</u>
Belastbare winst uit onderneming		<u>€ 48.925</u>

-
- Opgave 5.22**
- Deze onttrekking betreft een goed van niet geringe waarde. Om deze reden moet de gebruikelijke aanneemsom (verkoopprijs) als onttrekking worden genomen.
 - Nee, dit is geen zakelijke uitgave. Ziekte is zozeer gebonden aan de persoon dat dit niet kan leiden tot kosten van de onderneming.
 - Balpenen betreffen reclamekosten om de naamsbekendheid te vergroten. Deze kosten zijn als reclamekosten geheel aftrekbaar. Geschenkkistjes zijn bestemd voor individuele bedrijfsrelaties. De kosten betreffen representatiekosten die voor 80% aftrekbaar zijn (art. 3.15 lid 1 letter b in samenhang met lid 5 Wet IB). € 400 (20% van € 2.000) is niet aftrekbaar.

-
- Opgave 5.23**
- De naheffingsaanslag is aftrekbaar van de winst, dit zijn zakelijke kosten.
 - De opgelegde boete is niet aftrekbaar. Weliswaar zijn dit zakelijke kosten die door de bedrijfsuitoefening zijn opgeroepen, maar deze zijn uitgesloten van aftrek op grond van art. 3.14 lid 1 letter c Wet IB.

-
- Opgave 5.24**
- De privé-entjes van € 2.000 zijn in het geheel niet aftrekbaar. De zakelijke diners zijn beperkt aftrekbaar. Op grond van art. 3.15 lid 5 Wet IB is aftrekbaar 80% van € 8.000 = € 6.400. Van Kalmthout kan ook kiezen om in totaliteit € 4.800 niet aftrekbaar te laten zijn. Dit laatste is voordeliger als de in art. 3.15 lid 1 Wet IB in aftrek beperkte kosten meer bedragen dan € 24.000.

-
- Opgave 5.25**
- Box 3; de relatie tante-neef behoort niet tot de (uitgebreide) groep van verbonden personen waarop de TBS-regeling van toepassing is.
 - Moeder moet de inkomsten in box 1 aangeven, want moeder en zoon behoren tot de groep van verbonden personen waarop de TBS-regeling van toepassing is (art. 3.91 lid 3 Wet IB).
 - (De huurprijs is onzakelijk vastgesteld:) € 15.000 –/– € 1.800 (12% TBS-vrijstelling) = € 13.200.
 - Ja, er is sprake van een onttrekking van goederen voor privégebruik. De onttrekking wordt gesteld op de inkoopwaarde van € 1.000, omdat deze niet ten koste gaat van de omzet.
 - Nee. De nota van € 400 is in het geheel niet aftrekbaar, omdat dit een privé-aangelegenheid met zijn gezin betreft. De uitgaven staan in een te ver verwijderd verband met de ondernemingsuitoefening.
 - Ja, deze is gedeeltelijk aftrekbaar. De nota van € 300 houdt verband met de ondernemingsuitoefening. Deze is aftrekbaar voor 80% van € 300 = € 240 (art. 3.15 lid 1 letter a jo. lid 5 Wet IB).
 - Ja. De naheffingsaanslag omzetbelasting van € 2.000 is geheel aftrekbaar; dit betreft een zakelijke uitgave.
 - Nee. Opgelegde boetes zijn uitgesloten van aftrek (art. 3.14 lid 1 letter c Wet IB).

Opgave 5.26

Opbrengst	€ 100.000
Af: boekwaarde	– 20.000
	€ 80.000
Af: landbouwwijstelling (art. 3.12 Wet IB)	– 15.000
	€ 65.000
Af: MKB-winstvrijstelling 14% (art. 3.79a Wet IB)	– 9.100
Belastbare winst	€ 55.900

Opgave 5.27

- Omdat beiden als maten rechtstreeks verbonden zijn voor verbintenissen betreffende de onderneming, zijn ze beiden ondernemer (art. 3.4 Wet IB).
- Zij hebben beiden recht op de MKB-winstvrijstelling. Voor de zelfstandigenaftrek (art. 3.76 Wet IB) geldt het urencriterium (art. 3.6 Wet IB). Het is ongebruikelijk dat een dergelijk samenwerkingsverband tussen niet-verbonden personen wordt aangegaan (art. 3.6 lid 2 letter a Wet IB). Om deze reden tellen de uren voor werkzaamheden die hoofdzakelijk van ondersteunende aard zijn niet mee voor de bepaling van het urencriterium. Marieke komt daarom niet in aanmerking voor zelfstandigenaftrek (zie voor verbonden persoon lid 3 van art. 3.6 Wet IB). Jan komt wel in aanmerking voor zelfstandigenaftrek.
- Van de congreskosten is op grond van art. 3.15 lid 1 letter c Wet IB € 4.800 niet aftrekbaar en is € 2.200 wel aftrekbaar. In dit geval zal men echter kiezen voor de toepassing van art. 3.15 lid 5 Wet IB. Dan is 80% aftrekbaar, dit is € 5.600. De reiskosten vallen onder de aftrekbeperving van art. 3.16 lid 2 letter f Wet IB en zijn tot € 1.500 aftrekbaar (€ 500 niet). Indien Jan echter aannemelijk maakt dat de congressen en seminars noodzakelijk zijn voor zijn werkzaamheden, geldt de aftrekbeperving op de reis- en verblijfkosten van art. 3.16 lid 2 letter f Wet IB niet (art. 3.16 lid 8 Wet IB).
- Het percentage kleinschaligheidsinvesteringsaftrek is 28. De aftrek is € 4.480. Hier van krijgt men € 3.000 in het vorig jaar en dit jaar € 1.480, art. 3.44 lid 1 Wet IB.

Opgave 5.28

- Op grond van art. 3.30 lid 2 Wet IB is de afschrijving maximaal 20% op jaarbasis. Het gegeven dat de economische levensduur korter is (4 jaar in plaats van 5 jaar), is verder niet van belang. Het eerste jaar moet Wim tijdsgelang afschrijven. De afschrijving is dus $10/12 \times 20\%$ van € 9.000 = € 1.500.
- Ja, de investeringsaftrek is 28% van € 9.000 = € 2.520 (art. 3.41 Wet IB). Als Wim in dit jaar nog andere investeringen in bedrijfsmiddelen heeft gedaan, kan hierdoor het percentage lager worden.

- Opgave 5.29**
- Het gehele pand is ondernemingsvermogen. De onderhoudskosten zijn voor het gehele bedrag, € 25.000, aftrekbaar, dus inclusief het onderhoud van de bovenwoning.
 - Er is sprake van een onttrekking wegens privégebruik woning (art. 3.19 Wet IB). De winst wordt verhoogd met 1,35% van de WOZ-waarde (€ 120.000) $1,35\% \times € 120.000 = € 1.620$.
 - Het betreft producten die afzonderlijk van geringe waarde zijn en die eenvoudig te vervangen zijn. De onttrekking moet worden gesteld op de inkoopwaarde.
 - Ten laste van de winst komt de afschrijving, te berekenen naar tijdsgelang: $5/12 \times 1/10 \times € 12.000 = € 500$. Verder komt de kleinschaligheidsinvesteringsaftrek in aftrek op de winst: $28\% \times 12.000 = € 3.360$.
 - Mustafa heeft recht op zelfstandigenaftrek en meewerkaftrek en de MKB-vrijstelling (artt. 3.74, 3.76, 3.78 en 3.79a Wet IB).

Zelfstandigenaftrek	€ 6.310
Meewerkaftrek $4\% \times € 65.000 =$	- 2.600
MKB-winstvrijstelling $14\% \times € 65.000 -/-(€ 6.310 + € 2.600) =$	- 7.853
Totale ondernemersaftrek	<u>€ 16.763</u>

- De ondernemersaftrek en MKB-winstvrijstelling komen in mindering op de winst van € 65.000.

Opgave 5.30

a.

FEIT	+, - of 0	Bedrag in €
Winst volgens de jaarrekening 2022	+	52.000
Investeringsaftrek $11.200 \times 28\%$	-	<u>3.136</u>
Winst na investeringsaftrek		48.864
Toevoeging FOR 9,44% van € 48.864		<u>4.613</u>
Winst voor ondernemersaftrek		44.251
Zelfstandigenaftrek	-	6.310
Startersaftrek	-	<u>2.123</u>
Winst voor MKB-winstvrijstelling		35.818
MKB-winstvrijstelling 14%		<u>5.015</u>
Belastbare winst uit onderneming		<u><u>30.803</u></u>

- Peter moet de verhuur van het bedrijfspand in box 1 aangeven. Er is sprake van een terbeschikkingstelling van een vermogensbestanddeel aan een vennootschap, Plastic bv, waarin zijn vrouw Gerda een aanmerkelijk belang heeft (art. 3.92 Wet IB).
- $€ 18.000 -/-(€ 2.160) = € 15.840$.
Toelichting: aangegeven moet worden de huuropbrengst die aan een willekeurige derde in rekening zou zijn gebracht. Op deze opbrengst komt de TBS-vrijstelling van 12% in mindering (art. 3.99b Wet IB).

- Opgave 5.31**
- a. De garage behoort tot het verplichte ondernemingsvermogen, omdat deze uitsluitend gebruikt wordt binnen de onderneming. De garage moet worden geactiveerd op de balans voor de waarde in het economische verkeer voor de verbouwing plus de verbouwingskosten: € 27.500 + € 7.500 = € 35.000.
- b. De investeringsaftrek wordt berekend over:
- verbouwingskosten garage	€ 7.500
- aanschaf computer met software	<u>8.000</u>
Totaal:	<u>€ 15.500</u>

Investeringsaftrek: € 15.500 × 28% = € 4.340

Toelichting: voor de inbreng van de garage vanuit privé bestaat geen recht op investeringsaftrek omdat bij een inbreng vanuit privé geen sprake is van investeren in de zin van art. 3.43 Wet IB; de personenauto is een van de investeringsaftrek uitgesloten bedrijfsmiddel (art. 3.45 lid 1 letter d Wet IB).

- c.
- startersaftrek bij arbeidsongeschiktheid
 - zelfstandigenaftrek
 - meewerkaftrek
 - stakingsaftrek
 - aftrek voor speur- en ontwikkelingsaftrek (art. 3.74 Wet IB)

- Opgave 5.32**
- a. Nee, er is geen afschrijving meer mogelijk, omdat de boekwaarde van het pand lager is dan de bodemwaarde. De bodemwaarde van het pand is € 780.000 × 50% = € 390.000 (art. 3.30a Wet IB), de boekwaarde per 1 januari is € 355.000.
- b. Er kan investeringsaftrek geclaimd worden, want de investering valt niet onder de uitsluitingen van art. 3.45 Wet IB. Het kassasysteem is dit jaar in gebruik genomen. Het bedrag van de investeringsaftrek is 28% × € 8.000 = € 2.240 (art. 3.41 Wet IB).
- c. Op grond van art. 3.15 lid 6 Wet IB: 1.950 kilometer × € 0,19 is € 371.

- Opgave 5.33** a + b

Aankoop	Bedrijfsmiddel of voorraad	Bedrag investeringsaftrek in 2022	Toelichting (met vermelding wetsartikel)
1	Melkkoeien	Geen	Art. 3.45 lid 1 letter g Wet IB
2	Mestquotum	Geen	Art. 3.45 lid 1 letter f Wet IB
3	Veevoeders	Geen	Is geen bedrijfsmiddel
4	Personenauto	Geen	Art. 3.45 lid 1 letter d Wet IB
5	Werktuigen-loods	€ 10.000	Er bestaat recht op € 16.784; de loods is in 2022 nog niet in gebruik genomen. Om deze reden geldt maximaal het bedrag dat in 2022 betaald is.

- c. Ja. Op jaarbasis wordt meer dan 500 kilometer privé met de auto gereden. De bijtelling is $2/12 \times 22\%$ van € 25.000 = € 916.
- d. Ja. De herinvesteringsreserve die is gevormd bij de vervreemding van een duurzaam bedrijfsmiddel moet, als er sprake is van eenzelfde economische functie, worden afgeboekt op de aanschafprijs van een nieuw aangeschaft duurzaam bedrijfsmiddel. Deze herinvesteringsreserve mag echter ook worden afgeboekt op een nieuw aangeschaft niet-duurzaam bedrijfsmiddel (dat hoeft dan niet eenzelfde economische functie te hebben). Dit volgt uit de tekst van art. 3.54 lid 3 Wet IB. Wel moet voldaan zijn aan de boekwaarde-eis van art. 3.54 lid 2 Wet IB.
- e. Verkoop weiland € 80.000
 af: boekwaarde - 20.000
 boekwinst € 60.000
 af: landbouwwijstelling, art. 3.12 Wet IB - 60.000
 belast € 0

Opgave 5.34

- a. Ja. Er kan een kostenegalisatiereserve worden gevormd (art. 3.53 Wet IB). De toekomstige uitgaven worden mede opgeroepen door de bedrijfsvoering over het jaar 2022.
- b. Aftrekbaar is een evenredig deel van de kosten die betrekking hebben op het jaar 2022. Er is geen inhaalreservering toegestaan. In 2022 kan gereserveerd worden $1/10$ deel van € 70.000 = € 7.000.

Opgave 5.35

- a. Ja, dit is toegestaan. Het betreft een zogenoemd splitsbaar pand. Hierdoor behoort het winkelgedeelte tot het verplichte ondernemingsvermogen en de verhuurde bovenverdieping tot het keuzevermogen. (Floris had dus de vrijheid om ook de bovenverdieping op zijn balans te activeren.)
- b. Nee. Floris is geen startende ondernemer, omdat hij al in 2013 met de onderneming is gestart. (Een startende ondernemer is een ondernemer die recht heeft op de verhoogde zelfstandigenaftrek, de zogenoemde startersaftrek (art. 3.76 lid 3 Wet IB). Floris heeft hier geen recht op, omdat hij al in 2013 met de onderneming is gestart.)
- c. Nee. De investeringsaftrek is € 0 (art. 3.41 lid 2 Wet IB) bij een investeringsbedrag van € 332.994 en meer. (In beginsel bestaat recht op investeringsaftrek voor de investering in een onroerende zaak die wordt aangewend binnen de onderneming.)
- d. Nee. Floris mag uitsluitend het deel van de factuur dat betrekking heeft op het ondernemingsdeel ten laste van zijn winst brengen. In aftrek mag worden gebracht 60% van € 20.000 = € 12.000.
- e. Ja. In de situatie dat het volledige pand op de balans is opgenomen, zijn ook de onderhoudskosten die betrekking hebben op het verhuurde gedeelte aftrekbaar ten laste van zijn winst.
- f. Floris kan een kostenegalisatiereserve vormen (art. 3.53 lid 1 letter a Wet IB).
- g. € 5.500. (De zelfstandigenaftrek is in beginsel € 6.310. Op grond van art. 3.76 lid 5 Wet IB is de zelfstandigenaftrek echter maximaal de winst van € 5.500.)

Opgave 5.36 a.

	Praktijkgedeelte	Woondeel
Verkoopopbrengst	€ 150.000	€ 300.000
Af: boekwaarde	<u>- 80.000</u>	<u>- 140.000</u>
Boekwinst	<u>€ 70.000</u>	<u>€ 160.000</u>

Voor de belaste boekwinst van € 70.000 op het praktijkgedeelte mag een herinvesteringsreserve gevormd worden. De verkoopwinst op het woongedeelte is belast, omdat Van Epscheuten niet voornemens is een pand met dezelfde economische functie aan te schaffen. Voor dit deel kan hij dus geen herinvesteringsreserve vormen. Op de boekwinst op het woondeel komt de MKB-winstvrijstelling van 14% in mindering, dit is € 22.400, belast is € 137.600.

- b. De onttrekking is $1,35\% \times € 250.000 \times 8/12 = € 2.250$ (art. 3.19 lid 2 Wet IB).
 c. De fiscale boekwaarde van het nieuwe pand per 31 december 2022 is:

Aanschafprijs	€ 460.000
HIR	<u>- 70.000</u>
	- 390.000
Af: restwaarde	<u>- 60.000</u>
Af te schrijven in 30 jaar	<u>€ 330.000</u>
Afschrijving: $€ 330.000 : 30 \times 2/12 = € 1.833$. De boekwaarde is $€ 390.000 - € 1.833 = € 388.167$.	

Opgave 5.37 a.

Opbrengst € 18.000 + € 1.000 =	€ 19.000
Boekwaarde	<u>- 8.000</u>
Winst	<u>€ 11.000</u>

- b. Ja. Indien Lavrijssen voornemens is om de verkregen opbrengst te herinvesteren in zijn onderneming, kan hij een herinvesteringsreserve vormen (art. 3.54 lid 1 Wet IB). De boekwinst op de auto mag hij afboeken op de herinvestering in een bedrijfsmiddel.
- c. De herinvesteringsreserve die is gevormd bij een bedrijfsmiddel dat in een kortere termijn dan 10 jaar wordt afgeschreven, mag op grond van art. 3.54 lid 4 Wet IB niet worden afgeboekt op een lang afschrijfbaar bedrijfsmiddel (een lang afschrijfbaar bedrijfsmiddel is een bedrijfsmiddel waarop men niet of in meer dan 10 jaar afschrijft). Voor de uitbreiding van het magazijn kan de afboeking niet gemaakt worden, omdat op de aanschafwaarde van het magazijn langer dan 10 jaar wordt afgeschreven.
- d. Nee. De boete is niet aftrekbaar, art. 3.14 lid 1 letter c Wet IB.

Opgave 5.38 Ja. De HIR is gevormd voor een lang afschrijfbaar bedrijfsmiddel (langer dan 10 jaar). Het is toegestaan om de HIR die is gevormd voor een lang afschrijfbaar bedrijfsmiddel af te boeken op een kort afschrijfbaar bedrijfsmiddel.

Opgave 5.39 Nee. Het pand is een bedrijfsmiddel waarop gewoonlijk in meer dan 10 jaar wordt afgeschreven. Afboeking is dan slechts mogelijk als de HIR is gevormd bij de vervreemding van een bedrijfsmiddel met bedrijfseconomisch dezelfde functie (art. 3.54 lid 4 Wet IB).

Opgave 5.40 Volgens de wet wordt het ondernemingsvermogen gesteld op het eigen vermogen verminderd met de fiscale reserves met uitzondering van de fiscale oudedagsreserve (art. 3.71 Wet IB). Het eigen vermogen van de onderneming is het kapitaal + de reserves is € 53.000.
Dus € 53.000 –/– € 15.000 = € 38.000. Een andere benaderwijze is het fiscaal kapitaal verhoogd met de stand van de oudedagsreserve is € 38.000.

Opgave 5.41

- Drie voorwaarden voor toevoeging aan de fiscale oudedagsreserve:
 - ondernemer zijn;
 - bij de aanvang van het kalenderjaar de AOW-leeftijd nog niet bereikt hebben;
 - voldoen aan het uren criterium (art. 3.67 Wet IB).
- De toevoeging is 9,44% van de winst, maar ten hoogste het bedrag waarmee het ondernemingsvermogen bij het einde van het kalenderjaar de oudedagsreserve bij het begin van het jaar te boven gaat. Toegevoegd kan worden € 3.000. In beginsel: € 9.632, zijnde de maximale toevoeging (9,44% van € 120.000 is € 11.328 is hoger dan de maximaal toegestane toevoeging), de stand van de oudedagsreserve mag echter na de toevoeging niet hoger zijn dan het ondernemingsvermogen op 31 december, dus maximaal € 3.000 (art. 3.68 Wet IB).
- Ja, de vorkheftruck is een bedrijfsmiddel. Een gevormde herinvestering kan worden afgeboekt op investeringen in bedrijfsmiddelen omdat de afschrijvingsduur minder dan 10 jaar is.
- Na afboeking van de herinvesteringsreserve (HIR) op het vervangende bedrijfsmiddel mag de boekwaarde niet dalen beneden het bedrag van de boekwaarde onmiddellijk voorafgaand aan de vervreemding van het bedrijfsmiddel ter zake waarvan de HIR is gevormd, art. 3.54 lid 1 letter a Wet IB. Het verloop van de HIR is hierdoor als volgt:

Februari 2022 stand HIR (€ 70.000 –/– € 40.000)	€ 30.000
November 2022 afboeking (€ 55.000 –/– € 40.000)	<u>– 15.000</u>
Naar balans 31 december 2022	<u>€ 15.000</u>

- e. Nee, een gevormde HIR op een kort afschrijfbaar bedrijfsmiddel (≤ 10 jaar), mag niet worden afgeboekt op een niet of lang afschrijfbaar bedrijfsmiddel (>10 jaar) (art. 3.54 lid 4 Wet IB).
- f. Ja. Een reserve tot gelijkmatige verdeling van kosten en lasten dient om kosten en lasten die door de bedrijfsuitoefening over enig jaar noodzakelijk zijn geworden, ten laste van dat jaar te brengen, ook al zijn zij daarin niet in uitgaaf gebracht (art. 3.53 lid 1 letter a Wet IB). Dit is bij periodieke schilderkosten het geval.
- g. Nee, Niko heeft een inhaal over de jaren 2020 en 2021 toegepast. Inhaaltoevoegingen zijn, behoudens uitzonderingen, niet toegestaan. De toevoeging over 2022 moet € 3.000 zijn.

Opgave 5.42

- a. Ja. Er is sprake van verbonden personen in de zin van art. 3.6 lid 3 Wet IB, Bettine is een bloedverwant in de rechte lijn van Gerrit. Het samenwerkingsverband is gebruikelijk, immers beiden zijn advocaat. Haar werkzaamheden zijn niet hoofdzakelijk van ondersteunende aard. Aan het uren criterium is door beiden voldaan.

b.	Gerrit heeft een winst van 2/3 ^e van € 180.000 =	€ 120.000
	Af: zelfstandigenaftrek	€ 6.310
	Af: MKB-winstvrijstelling (€ 120.000 $-$ € 6.310) \times 14% =	<u>– 15.917</u>
	Belastbare winst	<u>€ 97.773</u>
	Bettine heeft een winst van 1/3 ^e van € 180.000 =	€ 60.000
	Af: zelfstandigenaftrek	€ 6.310
	Af: startersaftrek	– 2.123
	Af: MKB-winstvrijstelling (€ 60.000 $-$ (€ 6.310 + € 2.123)) \times 14% =	<u>– 7.220</u>
	Belastbare winst	<u>€ 44.347</u>

Opgave 5.43

- a. Met de afschrijving en de (kleinschaligheids)investeringsaftrek.

b.	Berekening afschrijving:	
	– kostprijs bestelauto	€ 40.000
	– minus restwaarde	<u>– 10.000</u>
	– is af te schrijven	<u>€ 30.000</u>
	Over het jaar 2022 is de afschrijving: 9 maanden = $9/12 \times 1/4 \times € 30.000 = € 5.625$.	
	Op grond van art. 3.30 lid 2 Wet IB is maximaal toegestaan: 20% van € 40.000 (aanschafwaarde) = € 8.000 \times 9/12 = € 6.000. Er hoeft dus geen afschrijvingscorrectie plaats te vinden.	
	Berekening investeringsaftrek:	
	€ 40.000 \times 28% = € 11.200 (art. 3.41 Wet IB).	

c.	Aandeel in de firmawinst 60% van € 85.000	€ 51.000
	– Dotatie oudedagsreserve 9,44% van € 51.000 (art. 3.68 Wet IB)	<u>– 4.815</u>
		€ 46.185
	– Zelfstandigenaftrek (art. 3.76 Wet IB)	€ 6.310
	– MKB-winstvrijstelling 14% van (€ 46.185 –/– € 6.310) =	<u>– 5.583</u>
		– 11.893
	Belastbare winst	<u>€ 34.292</u>

d.	Aandeel in de firmawinst 40% van € 85.000	€ 34.000
	Af: willekeurige afschrijving op bestelauto (art. 7 Uitv.reg. Willekeurige afschrijving). Berekening: resterende afschrijving na de gewone afschrijving € 30.000 –/– € 5.625 = € 24.375. Aandeel van Karel hierin 40% van € 24.375 is willekeurige afschrijving	<u>– 9.750</u>
		€ 24.250
	– Dotatie oudedagsreserve 9,44% van € 24.250	<u>– 2.290</u>
		€ 21.960
	– Zelfstandigenaftrek	€ 6.310
	– Startersaftrek (art. 3.76 lid 3 Wet IB)	– 2.123
	– MKB-winstvrijstelling 14% van € 21.960 –/– (€ 6.310 + € 2.123) =	<u>– 1.894</u>
		– 10.327
	Belastbare winst	<u>€ 11.633</u>

Opgave 5.44

Winst	€ 50.000
Investeringsaftrek	<u>– 4.000</u>
	€ 46.000
FOR 9,44%	<u>– 4.343</u>
Fiscale winst	€ 41.657
Zelfstandigenaftrek	€ 6.310
Startersaftrek	– 2.123
MKB-winstvrijstelling: € 41.657 –/– (€ 6.310 + € 2.123) × 14% =	<u>– 4.652</u>
	– 13.085
Belastbare winst	<u>€ 28.572</u>

Opgave 5.45

- Nee. Art. 3.16 lid 4 van de Wet IB staat geen aftrek van vergoeding aan de partner toe als deze lager is dan € 5.000.
- Art. 3.78 van de Wet IB biedt de mogelijkheid van een meewerkaftrek. Voor een beroep op deze faciliteit moet de echtgenote ten minste 525 uren per jaar meewerken in de onderneming en dat is hier niet het geval. Rinus heeft dus ook geen recht op de meewerkaftrek.

- Opgave 5.46**
- a. Ja, de onderneming wordt zowel voor rekening en risico van Noortje als Sander gedreven en zij zijn beiden verbonden voor verbintenissen betreffende die onderneming.
 - b. Nee, uitgangspunt bij een man-vrouwmaatschap is dat er zakelijk gehandeld moet worden tussen man en vrouw. Zakelijk handelende partijen zouden aan Sander 70% en aan Noortje 30% van de winst hebben toegerekend. Daarom zal de inspecteur de ingediende aangiften corrigeren, zodat 70% van de winst aan Sander en 30% aan Noortje wordt toegerekend.
 - c. Ja, Sander heeft recht op deze aftrekposten.
Sander voldoet aan het gestelde uren criterium van meer dan 1.225 uren werkzaam zijn in de onderneming waaruit men als ondernemer winst geniet. Daarnaast wordt hij als startend ondernemer aangemerkt omdat hij voldoet aan de voorwaarde dat hij in een of meer van de 5 voorafgaande kalenderjaren geen ondernemer was en bij hem in die periode niet meer dan twee keer de zelfstandigenaftrek is toegepast. Voor de opbouw van een fiscale oudedagsreserve wordt als voorwaarde gesteld dat hij ondernemer is, voldoet aan het uren criterium en bij het begin van het kalenderjaar de AOW-leeftijd nog niet heeft bereikt. Hij voldoet aan deze voorwaarden.
 - d. Noortje heeft wel recht op de MKB-winstvrijstelling, maar niet op de zelfstandigen- en startersaftrek en de opbouw van een fiscale oudedagsreserve. Bij Noortje is sprake van een ongebruikelijk samenwerkingsverband tussen verbonden personen in de zin van art. 3.6 lid 2 Wet IB. Hierdoor tellen de uren voor werkzaamheden die zijn verricht ten behoeve van het samenwerkingsverband die hoofdzakelijk van ondersteunende aard zijn en waarbij het ongebruikelijk is dat een dergelijk samenwerkingsverband tussen niet-verbonden personen wordt aangegaan niet mee. Dit heeft tot gevolg dat Noortje niet aan het uren criterium voldoet. Hierdoor heeft zij geen recht op de zelfstandigenaftrek en de startersaftrek en opbouw van een fiscale oudedagsreserve.
 - e. Voor de beoordeling van de hoogte van het percentage worden de investeringen van Sander en Noortje bij elkaar opgeteld (art. 3.41 lid 3 Wet IB). Er is sprake van een totale investering van € 40.000; hierbij bestaat recht op totale aftrek van 28% van € 40.000 = € 11.200. Hiervan heeft Sander recht op een aftrek van 70% van € 11.200 = € 7.840 en Noortje 30% van € 11.200 = € 3.360.
 - f. Ja, € 20.000, de kosten zijn opgeroepen door de bedrijfsuitoefening. Op grond van het goed koopmansgebruik moet elk jaar zijn eigen lasten dragen. De kosten zijn in 2022 gemaakt en kunnen dan ook volledig in 2022 in mindering op de winst worden gebracht, ongeacht het tijdstip waarop de uitgaven zijn gedaan.
 - g. Ja, Sander en Noortje kunnen een voorziening op de balans per 31 december 2022 opvoeren van het bedrag dat ze vermoedelijk aan schadevergoeding moeten betalen. Deze uitgaven worden opgeroepen door de bedrijfsuitoefening in 2022.

- Opgave 5.47** a. Stakingsaftrek.
b. Art. 3.79 Wet IB.

c.	Goodwill	€ 50.000
	Meerwaarde pand	– 200.000
	Meerwaarde voorraden	– 5.000
	Vrijval KER	– 15.000
	Vrijval HIR	– 8.000
	Stakingswinst	€ 278.000
	Af: stakingsaftrek	– 3.630
		€ 274.370
	Af: MKB-winstvrijstelling 14%	– 38.412
	Belastbare stakingswinst	€ 235.958

- Opgave 5.48** Nee. Art. 3.63 lid 4 en 5 Wet IB stellen de voorwaarde dat overgedragen moet worden aan een persoon die gedurende ten minste 36 maanden voorafgaand aan het overdrachtstijdstip als medeondernemer of werknemer werkzaam is geweest in de onderneming. Aan deze voorwaarde is niet voldaan.

- Opgave 5.49** Joop heeft op grond van art. 3.129 Wet IB de mogelijkheid om een lijfrente tot maximaal de hoogte van zijn stakingswinst te bedingen (hij blijft onder de in art. 3.129 Wet IB genoemde maxima). De lijfrentepremie kan hij in mindering brengen op zijn inkomen als een uitgave voor een inkomensvoorziening. De latere lijfrente-uitkeringen zijn in box 1 progressief belast.

- Opgave 5.50** De koopsom van de onderneming die Janus overdraagt aan zijn zoon Frank is niet zakelijk vastgesteld. De waarde van de onderneming is € 535.000 (kapitaal € 260.000 + stille reserve in het pand € 200.000 en in de touringcars € 75.000). Frank betaalt dus € 185.000 minder dan tussen zakelijk handelende partijen zou zijn overeengekomen. Voor de berekening van de aan te geven stakingswinst moet de overdrachtprijs worden gecorrigeerd naar hetgeen tussen zakelijk handelende partijen zou zijn overeengekomen.

Aan te geven stakingswinst:	
Stille reserve in de loods	€ 200.000
Stille reserve in de touringcars	– 75.000
Stakingswinst	€ 275.000
Af: stakingsaftrek	– 3.630
	€ 271.370
Af: MKB-winstvrijstelling 14%	– 37.992
Belastbare stakingswinst	€ 233.378

Opgave 5.51 a. Berekening belastbare stakingswinst:

Stille reserves in:		
Opstallen		€ 150.000
Mestquotum		– 130.000
Landbouwgronden	€ 450.000	
Af: landbouwwijstelling (art. 3.12 Wet IB)	<u>– 250.000</u>	
		– 200.000
Vrijval herinvesteringsreserve (art. 3.54 Wet IB)		<u>– 10.000</u>
		€ 490.000
Af:		
Stakingsaftrek (art. 3.79 Wet IB)	€ 3.630	
MKB-winstvrijstelling 14% × (€ 490.000 –/– € 3.630) (art. 3.79a Wet IB)	<u>– 68.092</u>	
		– 71.722
Belastbare stakingswinst		<u>€ 418.278</u>

- b. Ja, stakingsaftrek € 3.630 (art. 3.79 Wet IB) (ook heeft hij recht op zelfstandigenaftrek als hij aan het urencriterium voldoet).
- c. – Verzoek om toepassing geruisloze doorschuiving (art. 3.65 Wet IB).
– Jan kan in verband met de staking tot de in de wet genoemde maxima een lijfrente bedingen, dit kan hij doen bij de bv waarin hij zijn onderneming inbrengt of bij een professionele verzekeraar (art. 3.129 Wet IB).
- d. Indien een erfgenaam de onderneming voortzet, kan afrekening achterwege blijven als aan de volgende voorwaarden is voldaan (art. 3.62 Wet IB):
– Bij de aangifte van de overleden belastingplichtige moet door de betreffende erfgenaam een schriftelijk verzoek worden gedaan.
– Degene die de onderneming voortzet, wordt geacht in de plaats te zijn getreden van degene van wie de onderneming rechtstreeks wordt voortgezet. (Dit houdt in dat Piet met de oorspronkelijke boekwaarden van Jan moet doorgaan en hetzelfde stelsel van winstberekening moet hanteren).
- e. Dit betreft een verzuimboete.
- f. Nee. Alleen de enkelvoudige belasting van € 1.000 kan Jan ten laste van zijn winst brengen; de opgelegde boete kan op grond van de wet niet ten laste van het resultaat worden gebracht (art. 3.14 lid 1 letter c Wet IB).

- Opgave 5.52** a. Inbreng van een onderneming in een bv betekent dat de IB-onderneming wordt gestaakt. Er moet dus fiscaal worden afgerekend.

Uitwerking:

Stille reserve in pand	€ 100.000
Goodwill	– 30.000
Vrijval HIR	– 3.000
	<u>€ 133.000</u>
Af: stakingsaftrek	– 3.630
	<u>€ 129.370</u>
Af: MKB-winstvrijstelling 14%	– 18.112
Belastbare stakingswinst	<u>€ 111.258</u>

Antwoord b en c

- Het bedingen van een stakingslijfrente (art. 3.129 Wet IB). Per saldo betaalt Jeanine dan geen belasting over haar stakingswinst. De latere lijfrente-uitkeringen zijn bij haar belast in box 1. De lijfrente kan worden bedongen bij een professionele verzekeraar, maar dit mag ook bij de eigen bv, omdat deze de onderneming overneemt en voortzet. Jeanine is 53 jaar, op grond van art. 3.129 lid 2 letter b ten eerste Wet IB is de voor haar maximaal toegestane lijfrenteaftrek € 240.352, deze mag echter niet meer bedragen dan de stakingswinst zijnde € 133.000.
- Geruisloos inbrengen (art. 3.65 Wet IB). Als Jeanine verzoekt om een geruisloze doorschuiving, hoeft zij niet af te rekenen over de stille en fiscale reserves die zich in de eenmanszaak bevinden. Deze claims schuiven door naar de bv en het aanmerkelijk belang. De bv moet met dezelfde boekwaarden verder gaan als waarmee de eenmanszaak is gestopt.

- Opgave 5.53** a.

Gewone winst	€ 150.000
FOR: 9,44%, maximaal	– 9.632
	<u>€ 140.368</u>
Zelfstandigenaftrek	€ 6.310
MKB-winstvrijstelling 14% van (€ 140.368 – € 6.310) =	<u>– 18.769</u>
	– 25.079
Belastbare winst	<u>€ 115.289</u>

b. Belastbare stakingswinst:

Boekwinst: € 150.000 –/– € 120.000 =	€ 30.000
Goodwill	– 80.000
Desinvesteringsbijtelling 21% van € 50.000 =	– 10.500
Vrijval FOR (€ 90.000 + € 9.632)	<u>– 99.632</u>
Stakingswinst	€ 220.132
Af: stakingsaftrek	€ 3.630
Af: MKB-vrijstelling 14% van (€ 220.132 –/– € 3.630)	<u>– 30.311</u>
	– 33.941
Belastbare stakingswinst	<u>€ 186.191</u>

Opmerking met betrekking tot de desinvesteringsbijtelling: de bijtelling wordt berekend over de verkoopwaarde op het moment van staken, met een maximum van het bedrag dat destijds aan investeringsaftrek is verleend.

- c. Vincent is 63 jaar, het wettelijk maximum is € 480.686 (art. 3.129 lid 2 letter a Wet IB).
- d. Ja. Art. 3.128 Wet IB: omzetting FOR in een lijfrente: € 99.632. Art. 3.129 Wet IB: omzetting (resterende) stakingswinst in een lijfrente: € 120.500. De bedongen lijfrente van € 200.000 blijft beneden de optelsom van bovengenoemde bedragen.
- e. Op grond van art. 3.130 lid 2 Wet IB moeten de premies binnen 6 maanden na afloop van het kalenderjaar zijn betaald. Uiterste betaaldatum is dus 30 juni 2023.

Opgave 5.54 a.

Stille of fiscale reserve	Bedrag (in €)
Bedrijfspannd € 740.000 –/– € 210.000	530.000
Goodwill	200.000
Inventaris € 30.000 –/– € 20.000	10.000
Voorraden € 130.000 –/– € 110.000	20.000
Bedrijfsauto's € 40.000 –/– € 45.000	– 5.000
Kostenegaliseringsreserve	20.000
Fiscale oudedagsreserve	<u>58.000</u>
	833.000
Af: stakingsaftrek	<u>3.630</u>
	829.370
Af: MKB-winstvrijstelling 14%	<u>116.112</u>
Belastbare stakingswinst in aangifte	<u>713.258</u>

- b. Voor de stand van de fiscale oudedagsreserve kan dit voor het gehele bedrag, dus voor € 58.000 op grond van art. 3.128 Wet IB. Voor de stakingswinst geldt een maximumbedrag. In verband met de leeftijd van Claudia is het maximale bedrag € 480.686 op grond van art. 3.129 lid 2 letter a Wet IB. Dit maximumbedrag wordt op grond van art. 3.129 lid 3 letter b Wet IB verminderd met de

stand van de fiscale oudedagsreserve bij de aanvang van het kalenderjaar. Het maximumbedrag voor de stakingswinst is € 480.686 –/– € 58.000 = € 422.686.

- c. Voor 1 juli 2023 op grond van art. 3.130 lid 2 Wet IB.
- d. Nee, dit is niet mogelijk. Art. 3.63 Wet IB is alleen van toepassing indien wordt overgedragen aan een medeondernemer of een werknemer, waarbij voldaan is aan de 36-maandseis. Art. 3.63 Wet IB is niet van toepassing indien overgedragen wordt aan een bv.

Opgave 5.55 a. Art. 3.58 Wet IB.

b.

Stille en fiscale reserves	Bedrag (in €)
Pand	160.000
Inventaris	15.000
Fiscale oudedagsreserve	43.000
Herinvesteringsreserve	9.000
	<u>227.000</u>
Af: stakingsaftrek	3.630
	<u>223.370</u>
Af: MKB-winstvrijstelling 14% van € 223.370 =	31.272
Belastbare stakingswinst	<u>192.098</u>

- c. Er kan verzocht worden om doorschuiving (de afrekening over de stille en fiscale reserves blijft dan bij Marinus achterwege, art. 3.62 Wet IB).
- d. – Er moet een schriftelijk verzoek om doorschuiving worden gedaan.
– Joep moet met dezelfde boekwaarden verder gaan als die van de overleden ondernemer, vader Marinus.
- e. Nee. Een uitzondering geldt voor de fiscale oudedagsreserve (deze is persoonsgebonden, hierover moet bij Marinus worden afgerekend). De mogelijkheid bestaat om na het overlijden een lijfrente te bedingen tot maximaal het bedrag waarmee de fiscale oudedagsreserve afneemt (art. 3.128 jo. art. 3.131 Wet IB).

- Opgave 5.56** a. Door het overlijden vindt een fictieve vervreemding plaats. De onderneming wordt geacht direct voor het overlijden te zijn vervreemd tegen de waarde in het economisch verkeer.

De berekening is als volgt:

- Stille reserves in pand	€ 120.000
- Stille reserve in auto	- 5.000
- Goodwill	- 50.000
- Vrijval fiscale oudedagsreserve	- 40.000
- Vrijval herinvesteringsreserve	- 10.000
	<u>€ 225.000</u>
Af: stakingsaftrek	- 3.630
	<u>€ 221.370</u>
Af: MKB-winstvrijstelling 14%	- 30.992
Belastbare stakingswinst	<u>€ 190.378</u>

(Als Bas aan het uren criterium voldeed, heeft hij ook recht op zelfstandigenaftrek).

- b. Art. 3.58 lid 1 Wet IB.
 c. Doorschuiving van de boekwaarden van de onderneming naar de voortzetter. Bij Bas hoeft dan niet te worden afgerekend.
 d. De voortzetter moet erfgenaam zijn en een verzoek doen voor doorschuiving.
 e. Art. 3.62 Wet IB.
 f. Bij Bas hoeft dan niet te worden afgerekend. De stand van de oudedagsreserve kan niet worden doorgeschoven naar de zoon van Bas. Bas moet bij een geruisloze doorschuiving aan zijn zoon met betrekking tot de vrijval van de stand van de FOR in zijn aangifte opnemen:

Vrijval FOR	€ 40.000
Af: stakingsaftrek (art. 3.79 lid 1 letter b Wet IB)	- 3.630
	<u>€ 36.370</u>
Af: MKB-winstvrijstelling 14% van € 36.370 =	- 5.092
In aangifte	<u>€ 31.278</u>

- g. Eveneens doorschuiving.
 h. De onderneming rechtstreeks voortzetten en een verzoek om doorschuiving doen.
 i. Art. 3.62 Wet IB.
 j. Bij Bas hoeft niet afgerekend te worden. De stand van de oudedagsreserve kan eveneens worden doorgeschoven (art. 3.62 lid 3 Wet IB), voor zover deze niet uitgaat boven het ondernemingsvermogen waarmee de echtgenote de onderneming voortzet.

Multiple choice-vragen

Vraag 5.1 Stelling b en d zijn juist. A en c zijn onjuist. Alleen bij meer dan 500 kilometer privé behoort de auto tot het keuzevermogen.

Vraag 5.2 Stelling c en d zijn juist. A en b zijn onjuist.

Vraag 5.3 Stelling c is juist, de overige stellingen zijn onjuist.

Vraag 5.4 Stelling c en d zijn juist. A en b zijn onjuist. Bij het onttrekken van een nieuwe auto door een autodealer gaat het om een goed dat niet van geringe waarde is.

Vraag 5.5 Stelling b is juist. Op het moment van het sluiten van de overeenkomst mag de winst worden genomen, uiterlijk moet de winst echter worden genomen op het moment van de levering.

Vraag 5.6 Stelling c is juist. De winst op landbouwgrond is vrijgesteld. Winsten door een bestemmingswijziging vallen echter niet onder de landbouwvrijstelling.

Vraag 5.7 Stelling b en d zijn juist, de overige stellingen zijn onjuist. Voor de zelfstandigenaftrek en opbouw oudedagsreserve moet men aan het urencriterium voldoen. Hier voldoet de ondernemer aan als hij ten minste 1.225 uren in de onderneming werkzaam is.

Vraag 5.8 Alle vier stellingen zijn onjuist. Boetes zijn nooit aftrekbaar (art. 3.14 lid 1 letter c Wet IB).

Vraag 5.9 Alle vier stellingen zijn onjuist. Het forfaitaire bedrag van € 0,19 per kilometer geldt ongeacht de manier waarop gereisd wordt.

Vraag 5.10 Stelling b en d zijn juist. Stelling a en c zijn onjuist.

Vraag 5.11 Stelling a en d zijn juist. Stelling b en c zijn onjuist. Periodieke schilderkosten worden door het productieproces nu al opgeroepen. Hier kan een kostenegalisatiere-serve voor worden gevormd.

Vraag 5.12 Stelling b en c zijn juist. A en d zijn onjuist. Men krijgt niet voor iedere investering in een bedrijfsmiddel investeringsaftrek. Er zijn een aantal bedrijfsmiddelen uitgezonderd van de regeling. Ook inbreng vanuit privé is uitgesloten voor de investeringsaftrek.

Vraag 5.13 Stelling b is juist, de overige stellingen zijn onjuist.

Vraag 5.14 Stelling a en c zijn juist. A en d zijn onjuist. Men hoeft niet aan het urencriterium te voldoen om in aanmerking te komen voor de MKB-winstvrijstelling. Bij een verlies uit onderneming wordt het verlies door de toepassing van de MKB-winstvrijstelling kleiner.

Vraag 5.15 Alle vier stellingen zijn onjuist. Voor de toepassing van art. 3.63 Wet IB is vereist dat de werknemer voorafgaand aan de overdracht ten minste 36 maanden in dienst was. Voor de doorschuiving bij overlijden is vereist dat de overnemer erfgenaam of echtgenoot is. Bij omzetting in een bv is in art. 3.65 Wet IB een geruisloze doorschuifmogelijkheid opgenomen. Bij doorschuiving moet de overnemer de overgenomen activa en passiva waarden op de fiscale boekwaarden van de overdrager.